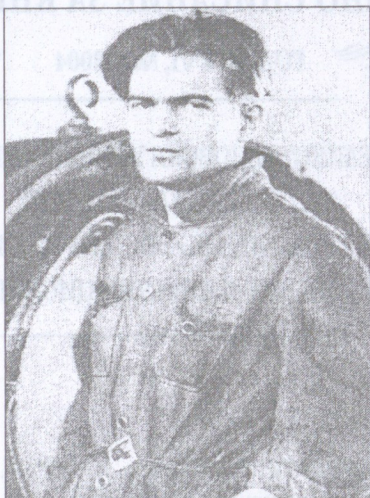

АНТОЛОГИЯ „ИЗДАТЕЛ“

НИКОЛА ВАПЦАРОВ

(1909 – 1942)

Велик поет и общественик, Вапцаров с новаторство претворява образа на обикновения работник, който воюва за справедливо бъдеще, и загива в името на това бъдеще, разстрелян като антифашист.

История

Какво ще ни гадеш, историйо,
от пожълтелите си страници? –
Ний бяхме неизвестни хора
от фабрики и канцеларии,

ний бяхме селяни, които
миришеха на лук и вкиснало,
и под мустаците увиснали
живота псувахме сърдито.

Ще бъдеш ли поне признателна,
че те нахранихме с събития
и те напоихме богато
с кръвта на хиляди убити.

Ще хванеш контурите само,
а вътре, знам, ще бъде празно
и няма никой да разказва
за простата човешка грама.

Поетите ще се улисани
във темпове и във агитки
и нашта мъка ненаписана
сама в пространството ще скита.

Живот ли бе – да го опишеш?
Живот ли бе – да го разровиш?
Разровиш ли го – ще мирише
и ще горчи като отрова.

По синорите сме се раждали,
на завет някъде до тръните,
а майките лежали влажни
и гризли сухите си бърни.

Като мухи сме мрели есен,
жените вили по задушница,
изкарвали плача на песен,
но само бурена ги слушал.

Онез, които сме оставали,
се потехме и под езика,
работехме къде що хванем,
работехме като добитък.

Мъдруваха бащите в къщи:
"Така било е и ще бъде..."

А ние плюехме намръщено
на оглупялата им мъдрост

Зарязвахме софрите троснато
и търтвахме навън, където
една надежда ни докосваше
със нещо хубаво и светло.

О, как сме чакали напрегнато
в задръстените кафенета!
И късно през нощта си легаме
с последните комюникета.

О, как се люшкахме в надеждите!...
А тегнеше небето ниско,
свистеше въздуха нажежен...
Не мога повече! Не искам!

Но в многотомните писания,
под буквите и реговете
ще вика нашето страдание
и ще се зъби неприветно –

защото би ни безпощадно
живота с тежките си лапи
направо по устата гладни,
затуй езика ни е грапав.

И стиховете, дето пишем,
когато краднем от съня си,
парфюмен аромат не дишат,
а са навъсени и къси.

За мъката – не щем награди,
не ще дотегнем и с клишета
на томове ти грамади,
натрупани през вековете.

Но разкажи със гуми прости
на тях – на бъдещите хора,
които ще поемат поста ни,
че ние храбро сме се борили.